

Chapt^r - 11

232

पृष्ठ ३:

५५२७ : १८

→ सत्त्वमां गुरुभिमा :-

"गुरु अक्षर तीव्र वानर, कहो वेद वाक्षीये,

सत्त्वमु छ चेतन श्रव, उत्तर धन्य जाहोये." — मूलांश.

सत्त्वमां गुरुभिमा

गुरुनो निरवधि द्रुम ऐ न शिष्यनी पूढी छ. ऐ विना राननी परम चेतना पाखी न शकाय. अनन्ती यर्थद्विष्ट एते स्पृह उठे छ ऐमा पशु सूक्षमनु दर्शन करावनार बहतरवस्तु जोहीये. ना याटे गुरु शिष्यनु भेदानन उरे छ ने अम गुरुनी शिष्यत शिष्यनु दीनु नेव जी रहे छ. शिष्यने याटे आवा प्रतिसाच्छु आपनार "गुरु अक्षर तीव्र वानर" छ. अक्षर तीव्र वानर तो प्रकारन्त्वो चलोद्दर छ. तो गुरु पशु शिष्यने अन प्रकारस्वद्वय ने वानर-स्वद्वय छ. ना हृषिके गुरु ने प्रात् असेद्वये निलखे छ. गुरु प्रकारस्वद्वय छ. गुरु गोविद्वय छ. चेट्के छनीर अन अन्य रंतो उठे छ.

"गुरु गोविद दीर्घ घड, कीसड़ लागु पाय,

बदिहारी गुरुदेवकी, जिन गोविद दिया ज्ञानाय ज्ञानाय."

"गुरु विना राम न ओप्ले, गुरु विना भविवे ना भेद,

गुरु विना संशब ना भटे, ज्य ज्य ज्य गुरुदेव."

आवा गुरु भनने अत्तवानी ने अनन्ती हुँहुते मटाडवानी शौषधि छ. ऐमा वरणोमां ज्वर ऐ झानीषधि लावे छ.

"अन मारनकी शौषधि, सत गुरु देव ज्वाय,

इतिष्ठ परमानंद की, जो गुरु चरणे ज्वाय."

गुरु पारसमणि करता पशु श्रेष्ठ हे. पारसमणि तो लोटा भाङ्गे कर्त्त्वन करे छ. पशु पोतारस्वद्वय आववा असमर्थ हे; गुरु तो ज्वु —

Ph.D.

स्व-स्वप्न करी रहे हो ऐसे रीते बधु अपाने गुरु शिष्यने सवालों करे हो.

"पारस्परमें और दूल्हेमें, वहो अंतरों जाँच,

ये दुलाल क्यन करे, यो करे आप समाज."

यावा शुद्धनों कोई साड़ेव नहीं, बधा पर ऐसी साड़ेवी हो. वे निर्बिकार ने निर्भय हो. अपार सूचितनों द्वान-भनीषायी पार पानार वे क्विमनीषी हो. उकालाभाषित सत्योनी दूँख ऐसे आत्मसात् करी हो. विश्वनी सवरायर सूचितनों द्वाता अननार शुद्ध सूचितसंज्ञनों भीमत्रिक हो.

"निरविकार निर्भय तु ली, वे सकल लग भाँड़ी,

सब पर तेरी साड़ेवी, शुभ पर साड़ेव नहाँड़ी."

"शुद्ध विवा हान ने यहो" वे कहेतीनी पाल्ला योगदर्शननों जपतप, सवाम ने शीखनों जहाननों महिंगा हो. बधु पूर्खी जाते असु हान तो शुद्धनी पाल्ले ज मालावार्तु हो. "निरर निरधर सब दूँठिया, देखा देखा विदेश, दानी राम पाया नहि. ही जिस शुद्ध उपहेय." यावो शुद्ध रेज-पुज समाज हो. ऐसी प्रश्न सव्य समाज तेजस्विनी हो. इतना याकोहथी विश्वना अगुणे अगुणे वे अगवाणे हो.

"तेजपुज शुद्धशुद्ध भीदि, जैसा सूरज भाव,

सब विष्यारा। यिट गया, ये हानी देखा याव"

"शुद्धोस्तुभीन" केवी उठित शुद्ध - शिष्यना अपार प्रेमनु निर्दीन करावनार हो. शेष भावु भौतयां वसता शुद्धनी प्रतिभा शिष्यने बधा ज सवायोंने छिन इरी रहे ऐसु चल्ला छुपायु हो. या विष्या पर आदुषी औ अन्य विष्योंनी क्षायीयी पुराषुकाहित्य लारपूर हो. यावा शुद्धना व वटनों पर वेद धू पारी नहीं रहे वेद.

"एक सवाद शुद्ध देवकी, लाला नर्सर विश्वार,

वाहे गुलिजन प्रिलिला, वेद न पावे पार."

यतरात्मा ने पछु गुरु गणवामें आव्यो हो, महात्माज आत्मरामन।
अबाजने भल्लव अपेक्षा ने ये "राम" नों पैदा जपता थेर्ही पछु आत्मरामनी
साक्षात् विशुद्धिमत बहनाली जे जान आप्सुने लाए हो, ये भ क्षीर तो
जाप्तीमाँ कहे हो :

"क्षीर ठो नर जध हु, गुरु कु कहेते थोर,

उरि गुरु रहे मैं ज्ञात, गुरु हो नहि ठोर."

गुरु, शिष्यनी क्षोटी करनार हो, ऐमाँ शिष्ये पार पठवार्तु हो. आवा
शिष्यने ज गुरु प्रोतास्वद्दप जावे हो.

"गुरु क्षोटी सोटु क्षेत्र, सव येत नाए खोध,

हानी गुरु उसा क्षेत्र, सव काम काट बोध,

हानी गुरु येता क्षेत्र, क्षेत्र लोह लुहार

सवली बिटाए क्षम्या, डियावे जाप दिदार."

शरीरनी नाचनामयी विषबेलने अमृतमयी करनार गुरु हो. आवा गुरु
माटे प्राणाप्ति पछु योहु हो, उबनमह अमाप बेहनाये पडली हो. ऐ सह
जावनार संक्षिप्ती गुरु पासे हो. उबनना हुः अमय गृह नहान रे अधकारने
दीधी नाणार बाली तो गुरुनी हो.

"यह तन विषकी बेलरी, गुरु अमृत की आन,

शीघ्र दिये जो गुरु भिलै, तो भी सहता जान."

गुरुहु उबन गे हाननी उपासनान। यह जेतु हो. ये पौते हान आपीने
पछु हानने ज पोरे हो. ठहबरना संप्रियनी ऊफना ये ज ऐनी साक्षन।
हो ये माटे अनु साधन हान हो. तत्त्वदर्शननी सूक्ष्म वर्क-शुद्ध याराधन।
तो याप्सुने आपी हो. उपनिषद्दी बेहोना साध्वद्दप जग्याय हो. उपनिषद्दीनी
गुरुनी पासे ऐसीने येतवार्तु हान येको अर्थ पठावायो हो. गुरुनी सनिधि
ये ज हाननी सनिधि ये ज्यो अन जनी रहे ये उपनिषद्दीनी सावना हो.
"हानज्ञनश्वलाइ।"यी यत्यक्षुने विराट समझ धरी हो. त्यारे भमसाव
विगतित ज्ञे हो. अद्यामाँ अज्जरथमर परमात्मानो यालोक हृश्यमान ज्ञे हो.

અનાહત નાણની સૂચિનું શાખાશ્રમના સાથાત્કારથી અતરને સખરે છે.
અજપાજાપનું રદ્દું થાક પાયે છે.

"સ્વાચાકી કર સુધરની, કર અજપા જાપ

પરમાત્માનો ધ્યાન ધર, ચોંડ આપો જાપ."

અજનમાર "નુગરો" થાહ નાળ ગણ્યાય છે. કેટલાક પથો ગુરુના મુજારી
છે. ગુરુના મહિમાને બેમહે અભનશર મુક્ત કર્યો છે. ગુરુના અભનધ્યેયનું
ગુરુ કરીને ચાંદુ આચારણ પણ પથોએ કર્યું છે. આવા ગુરુ "કરણી વિના-
કથની કથે" એમ નહોતા. પણ સમયની અભિલારી કહીએ તો ચાચા ગુરુ
પણ મળવા મુશ્કેલ છે. આ માટે ગુરુની પણ પરીક્ષા શિલ્પોએ કરતો
રહેલી જોઈએ. કથીર જેવા જેઠે ન કરે છે.

"કરણી વિના કથારી કથે, અગનાની દીન રાત,

કુકર જ્યુ ઝુકર ફીરે, સુની સુની ઈધાત.

કહેતે સો કરતે ન હિ, મુખે બડે લખાડ.

કાવા કબ દે જાયગા, સાહેણ કે દરખાર.

પાઠિત જૌર મદાલથી, દોનુંક સ્થો ન હિ.

ઓરનકુ કરે ચાંદના જાપ મણીરી મણી."

ચાચા ગુરુની મહિમા કે જાલજનિકોને મન ઠણ્ણ ને શ્રેષ્ઠ અજનતત્ત્વ છે.
એમને તો "કહેર પિંડાવે જાયકા સો વીરલા તો કોડ" એવો ગુરુ
જોઈએ છે. આવા ગુરુ દુનાથી રેકારો દ્વેષ, પાપ, વેર-વેર, છિંચાયી
પર છે. એવો સ્વાયં હાનવિતરણનો છે. કેણે અભર પિંડાલો શિખને
પાવાનો છે.

અમર પિંડાલો મારા બદ્ધગુરુએ પાયો,

મન મસતાના જો ફુદુ "દીવાની" - રબિદાચ
યાગમ, ચ્યાલા, નારાય ઠ, માં ગુરુભાગિત

ચાંદી સ્વહયમાર ગુરુમહિમા જોયા પછી છે એન્યુ અજન-સબર્પોમા
એ કિથે ચર્ચા કરીએ.

આગમ, ચ્યાલા, ચીરાધ અવલાંબણી વગેરેમાં ગુરુભક્તિ રહી રહે છે.
વાણીની ચેતનાનો હસ્પિં ગુરુના અપારપ્રેમથી જ પામી રહીએય. ગુરુ
નાવત્તરી અવનમાં જધારના પહુંચો દૂર થઈ જાય છે:

"અજાણાનું હે અજાણાનું, ગુરુ આજ તમ માટે રે મારે અજાણાનું"

શાશ્વત થાંડે જ્યારે અવઢે સુધ્યાંદ્યો,

બેટથા લીમને ખરીંદું પ્રમનું રાણું-

ગુરુ, આજ તમ માટે રે મારે અજાણાનું - અજાણ

ગુરુમાટું ઉદ્ઘાસચ્છર્ણ નેત્રોની પ્રેમબર્ષા જ કરનારા નથી, કે કો છે -
જીનાનાનાનાની અધારલીલાને વિદરનાર ફાનન્દોતિ. "માનવીના
ખટકામાં પોરાધારુ વરતાય છે ને અસ્તીત વિકટ અમ-પાઠ જાણે મેરે
કાડીને પહુંચો છે. ત્યારે ગુરુ કિના કોઈ અધારા ઉકેલે તેમ નથી, હાય
પકડીને વાટ જાવે તેમ નથી. બેટથે તો મૃત્યુ-લોચનમાં ભોગિયા,
ગુરુ ને મૂત્રિલીલ કર્દુંના કુમા ગુરુનો મહિમા જાતા નાયાં અજનિક લોલો
કાંઈ પાકતા નથી." ^એ આમ જાણમાં ગુરુ કેવા મનાઈ છે, અને
પુત્રિન અનેક અવલોમાંથી યાણી રહે છે.

દ્વારા પણ ગુરુને કેટકેટલા જાદે રહ્મારે છોકેલો જાય છે:

"લાલા સરેલા અંગલના અયડા,

અવધિના પ્રાધ્યા ગુરુ લીલા છઠ્યે."

માણસ જીતે તો પ્રાણી જ છે રોના પણાણને દેવલ્લની કોટિમાં
મુકનાર ગુલિય જાગૃત કરે છે તો ગુરુ જ. નાલા જાગલના અયડા જેવા
જેરો સર્પ કેલી વૃત્તિબાળા માનવને નિર્બિર્ષ કરનાર યે છે. કરીને અવધિના
જ આઠ પૂર્ણ ધર્મ અર્પને જેર પાછું મહે જૈમ માનવ પણ ગુરુભતુથી પાછો
ચલિત યાય છે ને કરી ગુરુ શરદે જ જાય છે. આવા ગુરુનો પ્રાણ ધરીએ
"લાલા જેલો છે રસાર" જૈમ કહેનારા પણ છે.

"દ્વારાનેદાસે ધરા તપાસી હો, ભારદાસ છે જેલા,

ગુરુ પરતાપે બોલ્યા. "રબિ ચાલ"નો વરતી લિયો વેળા રે."

૧. શ્રી મહારાધ્રા દ્વા.

ધ્યાનદાચ વે ધ્યાનસ્ય બત્યાસમૂહિકૃપ શિષ્યનું પ્રતીક છે. ભાનદાચ મે સભાન જ્ઞાતદશાનો સકેત છે. ના રીતે ગુરુ-કૃપા થતા બેળા-સમયની ભૂમિકા હૈ હાનોપાસના શરૂ થાય છે.

ભજનિકોને મન હાન મે જભાનદશાની મહત્વી નથી એ તો સભાન શૈલનાની જ્યોતિકૃપ લીલા છે. એકી જ હાનનો કર્મ પૂરુષ જ વિસ્તૃત અર્થમાં લેવાનો છે. જ્ઞાતના જડશૈલનમાં વ્યાપી હાનના સર્વ પ્રદેશો શિષ્યને ગુણ્ય થાર્થ જરૂરી છે. પ્રલાંભની અનત ને શાંત પ્રકૃતિલીલાની બપ્પારશાંતિમાં મન-પ્રાણ-યાત્માના સર્વ વ્યાપારોને સંબંધ કરવા જોઈએ. આ માટેની અગોચર લિલા જેના લિના બીજુ કોણ આપે? આપણા ચોગાલ્યાસમાં જાની પૂરુષ અપેક્ષા છે. તો નાદપ્રલાના ઉપાસનામાંઓમાં ચોગાલ્યાસધના બત્યેત બાબસ્યક ગણુંબામાં જાની છે.

શિષ્યની ચાધનાની અનેક રીતે પરીક્ષા કર્યા પછી, ગુરુ જેને હાનોપ્રદેશ આપે છે. આ વિધિને "ખાલો પાયો" તરીકે જોગાલામાં જાની છે. આવા ખાલા પાયા પછી શિષ્ય ને ભજનવાણીના ઝૂકૃતિમય ગાલાપ જારીએ છે, મેમાં શબ્દે શબ્દે ગુરુપ્રેમ પુકટે છે:

"ખાલો અને પાયો રે, ગુરુને બતિ પ્રેમ કર્યે,

પરિપૂર્ણ ભાસ્યા રે, અદ્વૈત સફળ ઈણી ખાલો,

સદગુરુને શ્રવણરસ રેડીયો, ચોટ્ટ્યો રદ્દિયા માણી

સરધે સરધે સંચરો, ઉન્મુની રહે હેરાઈ,

રોમ રોમ પુકટી રે, પાણી વાળી નવ વળી, ખાલો.

કથ્યોને ભક્ષણી સરવે છૂટી, કેના ગાંબાં રસી ભીતાં

ઘોલણુંઠારો આપે ઘોલણો, આપે આપ અદૈત આઢો!

"રદ્દિય" રસ કહે કુલું શુ, વસ્તુ બણ જલ્યાની

પટો પટો બોલે રે, રદ્દિય તો અનેક ધર્રો." —ચ્ચાલો,

—રદ્દિય,

આવા ચાધનામંત્રો અપાતર્ણ જ શિષ્યને પૂરુષ પ્રલાનો જ્યોતિમય માણ લલ્ય જો છે, અગોચર જોચરણે છે, ચાંચાલ્ય શ્રાંચાલ્ય જો છે, અ-સ્વાદ્ય

શેવો રસ ચાપવા મળે છે, અસ્પૃષ્ય સ્પૃષ્ય જો છે, એ રીતે રસ, હૃપ, સ્વર્ણ
બાટિનો અલોડિક બાટિં પ્રાપ્ત જો છે. રેષેમરોથમાં સંસ્કૃતાનું
સ્વરૂપ પરમાત્માનો અનુભવ થયું કરે જેમાં ગુરુકૃપા જ છે.

સદગુરુ વિના અવનરહસ્યોનું ધ્યાન કોણું કરાવો. અને એ રહસ્યો
પામતાં તો દીક્ષમાં દીક્ષો અખંડ પ્રજ્ઞાત્યાં કરે, સબના પદ્ધનો ટળી જાય,
અસરાતીત પરમતત્ત્વ લક્ષ્ય કરી જાય, બાત્માનું કુદાન પ્રભુમય પાઠમાં
પરિણામે ને જેમ થતાં સોહમ શાલની લેણ જન્મપાજાપ હૈ પટ્ટામાં લાગી
જાય.

"હું તો દરિયામાં અખંડ દીક્ષો, દેખો. વિના મન માફં ઢોકે,
લાલ શ્રાવિતિના ખૂલા, સાંદો ભવ ખૂલા, સતગુરુ વિના તાંકો કોણું જોવો
આ કાયામાં રતન અમુલાણ... બસ્તુ બરેલ, માહે બણ તોલે.
સોહમ શાલના, કરી દે ગુજરાં, "મેરામ" સતગુરુ માહે બોલે." - ૨ વિદાચ,
સત્તારની અસરતા અવનને અલુષિત કરી નાણે, દેણનાના વણજારા
જેણું અવન કરી જાય, જાંબી દ્વારામાં મનનો બેરાળી જો છે.

"હમ જોગી સો રહે અકેલા, સતગુરુ ભાણું જુનિકા ચેલા
સદગુરુ જાગે કરી લીના, અલગુરુ વિના મન રહે બહુ દીનમાં
હીરદે હાન-ગુરુ પ્રગટાનાં, હમહી ભી ટે હમ રહે નહિ દાનાં,
હમ નહિ થાવર જગમ કરમાં, હમ નહિ જાતવરણ બાચરમાં,
હમ નહિ પૂછ્યી પવન નીર તત્ત્વાં, હમ નહિ કથી સૂચિત ન થત્ત્વાં" - ૨ વિદાચ.

ગુરુ - સ્વરૂપમાં બાત્મબિલોપન બાટલી હેઠે ભક્ત કરે છે તે એ
રીતે મનમસ્તીનો મારગડો કાપવા સમર્પ જો છે.

ઠેબટ લો જેકલનો ઘેણી, નોધારાનો નાધાર, અનેકનો ઘેણી જેવો
પ્રભુ જ સાચા વર્ણમાં સદગુરુ છે.

" જેવા સતગુરુ નોધારાના નાધાર, જેવા જેકલના ઘેણી રે,

સાગ્રવાના લેણુ હોણ - ૨ વિદાચ.

सत्य पशु जो मानवद्वये ज-मे तो। पशु ऐ तो मानवमर्द प्रकटी
शके ने गेवा सत्यस्वद्वय शुद्धने मछिमा बद्धीय थे।

"कोठ जांगडा, कोठ ग्रेटेडा, सप्परेकी खुद्धि समज — ३५
येक छिन जाँगे, दो छिन जाँगे, कहाँ ल्ये सप्पन ऐन मद्दमाणी,

नेसा येदा बीजका प्रगट्या, दोर भधारी राती — कोठ जांगडा।

सत्य शब्द सतशुद्धका शुद्धी दे, देण तपाखी नामा।" — २ विचार

भजनमर्द सतसंगने पशु शुद्ध समान गङ्गावामर्द आव्यो थे। "गावा
सतने जाणीये श्री जगद्दीय", ज्युं सतने सोपी यालीये तो हेलिकृशमी
जाय, ममलावनो निर्देप साधी शकाय, अतरभाई उ - उ टी जाय,
उरिरक्ष पीनार अने ऐमर्द ज लीन रहेनार शुद्ध वर्णान्तर्द्धनु धाम थे।

"उरिरक्ष मर्ही रे, रसद्वय यह रहो रे, हरे सतशुद्ध साया राम
— — — — — हरे रे ये तो अपेनान्तर्द्धनु धाम।"

"तन भन सोप्यु रे, सहशुद्ध चरणां रे, ऐमे प्रियुल्लमे कीधा छाय
बहोनिश जाणु रे प्रेम — अन्तर्द्धमर्द रे, नमां जोडि तो उरि श्रीपूर।"

ज्वनना छलाछलने छरी लीनार गारुडी तरीके शुद्धने विरद्धाववामर्द
आवे थे।

"सतशुद्ध भेरे गारुडी, कीधी मुज पर ये" २,

भौरो दीनो भरभरो, उत्तर गया सब गेर।"

अहंकारनो भायो मानवी प्रश्नमय तेवी रीते यह थके। "मापोपु"
टाली जतर वधा ज सहशुद्धो प्रकटे थे, अनेक भजनो गावा अहंकारनु
विगलन प्रवोधे थे। ऐमर्द झैत, शुद्ध, सतसंग, हात्यामर्द, कम्भयमर्द, प्रारब्ध पर
श्रव्या विषे ज कडेवायु थे; ऐमर्द निर्धन भन-चिलनो मछिमा गावामर्द
आव्यो थे। अपूर्व श्रव्या, दो घनोपाल, आत्मानु दिव्य-स्वद्वय अनेक
दृप्तोथी गावामर्द आव्यु थे। शुद्धकृपा सर्वात्मानु वर्णद हीन करावनार
थे, वयरपद्धनु लक्ष्य साकार करनार पशु ये ज थे। गावो शुद्ध सर्वोगर्जुदर
थे, सब शेत्तस्ति ने मानसिक शक्तिने गटगटावीने पी ज्वाल पशु ये थे।

હુક્કારુ પ્રતિરૂપ અહો કેવું શાખદશ થયું છે તે જુઓ :-

" મેર ચાતગુરુ છે અરવણી, હુક્કા પિયો અ --

શ્રીહિની પ્રધાની પિડ પ્રલભમાર, ઉપર મૈનું વણો મેડાણ.

નીચે પીવે નૂર નિરવાણ, રસડા રણી --

સહિયું કુમતની ચલમ કીની, તમાંકું લીન ગુણની કીની,

પ્રલભ કળની માણે તલબી દીની, જા જાંબાઈ જીની -

પ્રેરે પાણી વડે તે પીવે, ગુરુગમ ગગન ગડલ જડુંગડે
તાંપણ હોય તો મૂરા મળે, અતના સણી.....

જરદાર હુક્કા પરગટ પીધા, "ર વિરામ" ચાતગુરુ રૈટબેદ લિધ્યા
અભિયાન પટા લખાવી લીધા, પ્રમણાર્થ જાણી..... મેરા."

જીવન એક ચાધના છે, જે ચાધના જીવન કરવા માટે કોઈ દિવ્ય
પ્રેરણ જોઈએ, અતિરિક્ત જીવન જોઈએ, જીવના જીવના સર્વાચ્ચપારોને
ગતિમાન કરે છે. જીવનની જીમસ્ત જીતરચ્ચાપી જીનિધિમાર્થ માણસને જે
મફી હે છે. શ્રીમનો પારાવાર છિલોળા દેતો જીતરમાર્થ લાગ્યો કરે,
ને જીરબધિ જીતિનો અનુભવ થયો કરે, જેવું ચાધનાંણ ગુરુ જ અપો શકે.
સત્ત્વિદાનની અનુભૂતિ જે પણ પ્રલભબૃદ્ધનો એક જીલ્લાટકાર ગણી શકાય,
જાણું નિરાણું દર્શન પેરનાર ગુરુઓના જ્ઞાનસ્વરૂપીનાર અનેક પુરાણકથાઓમાં
છે. જાણા પૌરાણિક ગુરુ-સિદ્ધના ચંદ્રોની ભૂમિકા જાણસ્વરૂપીમાં છે.
જાણી જાણસ્વરૂપીની જે જીતા સિદ્ધ થતી હોય જે કોઈના ગુરુઓ ને
લિધ્યોમાં વિશેષ ન આપોતું રદ્દો જાણમાર્થ થયું છે.

"ચાતગુરુ માટ્યા, અમર જડિયા, પ્રેમ ન્યોઝ જાજબાળાં" - જેલારામ
આપ્યા. અનેક લાયુદાયો ને પથોમાર્થ ગુરુમાટ્યા કથા-જીવનધી વ્યક્ત
થયો છે. નાથ જાપુદાય અધોરપથ, નિજાર પથ, નિર્ગુણમાર્ગ, વારેરેય -
ગુરુપણું બાંકઠ શ્રેષ્ઠોબાધ્ય જાણી છે. નિર્ણિલક્રાણમની ઉપસ્થિતિમાર્થ ગુરુ જેટલે
જ પ્રલભબૃદ્ધ, મહામાર્ગિયો તો ગુરુની દીક્ષા વિના પાટમાર્થ કેવી
જ શકાય જેમ કરે છે છે. ગુરુની કઠી વાંદ્યા વગર કોઈપણ પથની -

બારાધના સિદ્ધ નથી યેવી માન્યતા પણ કેલાડ સંપ્રદાયોમાં છે.
ચગુણ માર્ગના મૂર્તિપૂજક સંપ્રદાયો પણ ગુરુ - બાળાદોના વિધનો
ઉપાસનામણ સ્વીકારીને ચાલે છે. સંપ્રદાયો ને પથો ગુરુ કિનાના મળવા
કુ પૂજા ચોગ્ય નથી, યેવી ઈલ-કથાનો પણ લારતમણ ઘણું મળશે.
નુગરો ચાંદ જ સજનની હુનિયામણ ગાજ - અપણાંદ જણાય છે.

ગુરુ શ્રદ્ધાયે છે કઈ રીતે આ પ્રેરનો ઉત્તર ગુરુ તરીકે પદ્ને
કોણાવનાર વ્યાખ્યાના અબનકુમમણી મળી રહેવો જોઈએ. શીખ હાન
અને બાધનાનો વિશેષીર્ણગમ જે વ્યાખ્યાનમણ બાદરણ્ણે સધાયો છે યેવા ગુરુ
ઓવા ધટે. એ કોઈ પણ વ્યાખ્યાને કાટે બાદરણ્ણીય ને બાયરણીય છે. શીખ
પણ આવી બાદર્ય ભાવનામણી વિલૂતિઓમણ પરમાત્માનો વાસ તે કેમ
કહે છે. અખૃત રાખિતનું જણ ધરાવનાર શ્રદ્ધામૂર્તિનો માનવતાના સંજ્ઞાન
સ્વીકોતો છે. "માટુ અબન જે જ મારો સૌંદો ઝંદેશ" કેમ કહેનાર બાંધીજ
શેવા દેતોની જરૂર જમાને જમાને જાગી છે ને સમાજે પોતાની હૃતિષ્ઠા
આવી વિરલ વ્યાખ્યાને ગુરુપદે સ્થાપી છે.

" હેલા યલો સત્ત ગુરુજના દેશમણ,

— — — તારી કગવા યુદ્ધિ મટી જાય રે,

યલો સત્ત ગુરુજના દેશમણ છ રે,

તારી બાદાયથણ મટી જાય રે. "

- ઝુગરપુરી-

પ્રેમીને ગન 'બાતમા ઓળખે તે વર' તો અનુભૂતિઓને સમ બાતમા
ઓળખે તે ગુરુ ગુરુ-ને ઓળખવા અનેક પ્રકારની ચોગ્યતા જોઈએ. અતરની
ચચ્ચાઈ અને અણડ શ્રદ્ધાઓ કેળવેલો અનો નિશ્ચિહ ગુરુના દેવત્વને પિણાની
ને પામી શકે.

નિજારપથમણ ગુરુ મહિમા :-

" પણ સતગુરુ વચ્ચે, હળીને હાલીને, મારો ધર્મ આપણે યાગીને,
સારમાં સાર વચ્ચુ, તેથી છે રે હી... ને વચ્ચન બેચ તેમાં ભાલો.

ਪਰ ਪ੍ਰਭ ਤੇਰੋ ਸਾਡ ਬੈਮਾਂ ਰੇ ੬੦... ਨੇ ਜੋਤਾ ਤੇ ਬਚਨੁ ਲੇਮਾਂ ਮਹੋ ।”

- २०२५ ग्र. सि.

ગુરુ તો ધર્મધૂરધર છે. એના યરણોમાં પૂછી વશે છે. અરે અઠારસાર વનસ્પતિ ને બદ્ધકુળ પર્વત પણ ત્યાં જ રહે છે. નાથો ગુરુ ઐકખીચ પ્રાણિઓમાં રમી રહ્યો છે:

" ਧਰਮਧੁਰਧਰ, ਧਨ੍ਯ ਤਹਿਸੇ ਦੇ ੬੦... ਸਾਂਤਨ ਨਿਜਾਤੀ ਪੂਰਤੀ ਲੇਨੇ ਤਹਿਸੇ
ਅੱਠਕੁਣ ਪਵਤ ਪਥਾਈਕੋ, ਪ੍ਰਾਚੀ ਲੇਨਾ। ਧਰਮਭਾਈ ੬੨ੀ ਰਾਹੀਂ ੬੦...
ਅ੬੧੮ ਦੇ ਲਾਈ ਬਨਸਪਤਿਮਾਂ, ਏਕ ਛਾਉ ਨਥੀ, ੫੮ ਐਕਬੀਸੇ ਪ੍ਰਾਹਮਣਿਮਾਂ ੩੮ੀ ਰਾਹੁਂ

- ੴ ੧੨੫੩ ਗੁਰੂ

ભજોમાર મરણવા તરીકે શુદ્ધને વિરદ્ધાવનામાર આવે છે.
ધર્મસાગરમણ્યથી મોતી વીલી લાંબનાર શુદ્ધ અલપદર્શક કરાવે છે.

"ਪਲਾ ਥੈਤਨੇ ੫੧੨੯, ਕੀਥ ਉਦੁਰੀਮੇ ਚਾਲੇ....."

"ਪ੍ਰਿਵਾ ਨਾਂ ਤੋ ਨਾ ਗਲੀ, ਪ੍ਰਥਮਾਂ ਪਲੇਟਾਂ ਚਲਦੀ ਪਲੇਟੇ ਆਵੇ,

ਤੇ ਮੜਾਵ। ਪਰਥਨੇ, ਅਲਘਨੇ ਮੱਲੇ ੬੦੦੦

— २१३६ —

ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਸੁਰਖਾ ਪਲਾ ਜਪੇ ਹੋਏ

" गोप यात्रा पद्म. मैंने जूपे रखा है... मैं लेने वाली कुछ ही चीज़ें "

ગુરૂને બારાધનાની દિલ્હી ૪

" ਅ।੩।੬॥ ਪੜਖ ਕੀ ਜੇਹੇ ਕਾਨੀ ਸੋ ਹੁੰ॥

ਆମୀ କିମ୍ବା ତେ ଆମୀଧିନ୍ତା ଏଣ୍ ହେ

શ્રી १८ હર્મસાધારો પત્ર લિલાપાલ હર્મસાધારો

“ ਪ੍ਰਾਮਣ ਕਿਸੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਹੈ।

સતત અર શા હુંઠર્ન કેળવે નથી માને

બાપો મને શાશ્વત ત કો- હિતસુની જાહીર ત ખલે "

મહાલક્ષ્યનો પણ કેવા હોવા જોઈયો ?

" મહાલક્ષ્ય તો કોણે કહીયે રહે છે.....

અપે તે અજાગ્રત્ત રહે.

પ્રેમ કરીને પરમારથ આડારે,

પોતાનું પુનઃ દિને ગુરુજીને જોપે"- મારકો રાધિ.

કબીરખયમાં શુદ્ધ મહિમા

"ગુરુ ચમ વિના વાત કેચી, ચત શુદ્ધ વિના વાત કેચી,

કોઈ ભિલે સત્ત ઉપદેશી, કોઈ ભીલે સત્ત ઉપદેશી.

કોઈ ઓરે સોનારૂપા, કોઈ ઓરે હીરલા, મારો સતગુરુ ઓરે હીરલા"

— કબીર.

શુદ્ધ પાંચે જઈ, રાનખુદ્ધિ લાવવાની વાત કબીર કરે છે. એ રીતે અભયપદ પાખતું છે. જેના યરણમાં તન, અન રે ધન અર્પણ કરવું છે. જેના અપેલા ભદ્રરપ શબ્દને જગ્યાનમાં ઉતારવાં છે અને હુમ્મતિ હૂર કરવી છે:

" ચાલો જાયે ગુરુજની પાલ, રાનખુદ્ધિ લાભીયે,

લઈયે અલકજની નામ, અલેપદ પાખીયે.

"તા મન ધન અર્પણ, શુરુજના ગુણમાં.....

સદગુરુજીને શબ્દ દીવાંપદ શબ્દ નવ લિયા। — કબીર.

શુદ્ધ શબ્દ-બાણુ કેકીને જડતાનો ધાત કરે છે :

" હૈ રાન ધ્યાનસે માચા, સતગુરુ, રાન ધ્યાનસે માચા,

ઝૂરી ન મારી, કટારી ન મારી, શબ્દફુના મારલ ન્યારા" — કબીર,

શુક્રલાલી કરીને માનવતા ગાયરીયે :

"શુક્રત હુલ ગુલાલ કો, શુદ્ધ વિના લઘો ન જાબે " — કબીર

શૈથળ મનને શુદ્ધ વિના કોણ સમજાદી શકે !

"મન તોહે કેહી વિધ સમજાઈ" બા આપું ભજન
સાથ સિદ્ધ ઉત્તન નમૂના તરીકે શુદ્ધ છે.

"ગુરુ વિન કોન જતાને ૫૧૮, બાં વિકટ ચમ ઘટ,

ખેતી કો પહોડી ન હિયે, બીજાંએ અહોરકી ૮૧૮,

કામ ઝોંધ દો પવતકાઠે, લોલ ચોર સંગાય,

મદ મત્સરકા મેહ પરસતા, માચા પત્ર વહે ૬૧૮

કહે "ઉદ્દીર" શુનો જાઈ જાદુ, કયો નરના ચમધોટે"

કદીરનું ગુરુને વિધય તરીકે મઠી દેતું બા ભજન નિરબાણધમ
ગે જ જાણે કે ગુરુ છે. ઐથા લાલ વ્યક્ત કરે છે. ગુરુના મૌનને જ
લથ્યોભૂત કર્તૃ બા ભજનની ટેક સૂચને છે કે ગુરુ "નિરબાણી" મૌનદ્વપ
ને નિવાદી - મોષ્ટ-૩૫ છે:

"સંગુરુ નિરબાણી નિરબાણી,

અને રાણી મુક્તિ ભરે છે પાણી.....ટેક.

ભજનોમણ ગુરુદ્વારાઓ બાવો અપૂર્વ મહિમા જિન જિન સપુદ્ધાયોજે
બર્ષાવ્યો છે.